

(૯૫)

મોઘવારીની મોહોકલ.

જનાવતાર તથા છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર

મેહુતા. ગણીલાલ હુગલાલ

તથા

શા. છારાલાલ મોહનલાલ

અમદાવાદ

૧૯૫૩

પાનકોરને નાકે બંધારાઓળગા મુળમદ રાધ

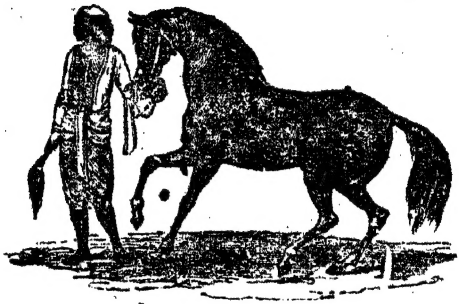
મંદના મહાનગી પુલાખીદાસ નારાણદાસે

પ્રેતાના (અમદાવાદ રાત્રપ્રકાશ)

પ્રેસમાં) છાપા

સવત ૧૯૩૩... મન ૧૮૭૭

કિંમત ૪ આના

દોહરો.

સમેા નઠાશ આવીયો, આલે ધ્રાશી અધીર;
 વેતીને આલો સદા, હે મુજ દેશી વીર;

મોઘવારીની મોહોકણ .

“ રાગ માહાતમનો. ”

- અરી ઝાંચ હાથે પેઠામાં ધગમી મચાઈ,
ધણા લોઢેની આખો ઉઘડાવી, અરી. ૧૬.
- શેઠુરમાં મપાટાતો વિશ્વે આલે;
ધણા ચોર લેકો મગનમાં મા'લે. અરી. ૧
- આવાળુ શુદ્ધ ચોપ રવિવારને દિને,
લોકો નાસવા માડ્યા બહુ બહુ બીને. અરી. ૨
- એક સોની પાણીઆનો હાકરે ફાડતોનો જોરથી,
તેતો નાસતો હતો ધાડના બકારથી; અરી. ૩
- ધાખા ટૂંસ તરત તે હુકો રડા પડિયો,
તેનો પ્રાણ મટ તાળવે ચડિયા. અરી. ૪
- લોક રતનપોળ આગળ ધણું ભરાયું.
તેના માખાપ ભાડુંને કહેવરાવ્યું. અરી. ૫
- એક પક્ષકમા આંખા ત્યાં બાઈ,
તેના માખાપ જન અને ભઈ. અરી. ૬
- સરકારે ફડિયાને હાથ કડી કરી;
હાંખા ચીટામાં ફેરવવા ફરી, અરી. ૭

તેમનું કામ ગુણું હવું ફોજદારને ત્યાંહી.	
તેમને કામી જોલમાં રાખ્યા હતા જ્યાંહી.	અરી. ૮
બુધવારે માગસેતદારને ત્યાંહી રજુ કર્યું;	
શુકરવારે તે કામ ફેસલ થયું.	અરી. ૯
રોક કાપસજીએ દુકાન જમાવી;	
જરોબને આપી ધાન ધર્માદા ધરાવો.	અરી. ૧૦
ખીજે ઢાણા પીકામા ફીણા નથી મળતા,	
ધાણા સોઠનો યથા રજીતા.	અરી ૧૧
આવો આવીને સોઠ સૌ પાછા જાય છે;	
તેઓ મનમાંજે ધાણા મુઝાય છે.	અરી. ૧૨
ઉપર વિનતી સુણજે હમરી;	
વરસાદ વિનાની માધવારી.	અરી. ૧૩
કરપણો ક્ષેત્રમાં સુકાઈ ગયા છે;	
પૃથ્વિવિના તે નલવલી રહ્યા છે.	અરી. ૧૪
વરસાદ વરસાદ સોડો કડું છે.	
ત્રાસ ત્રાસ થઈ તાપથી રહે છે.	અરી. ૧૫
મોટા મોટા જોગ અને ટોણિ ન વરસ્યો,	
જગત કર્યા તમે તે શું કરશો.	અરી. ૧૬
અહ્ય પુલ્હિના સરવે પામર જન;	
નવ જાણિ કોઈ લુજના જતન.	અરી. ૧૭
માટે વિનતી સર્વની કાન ધારી;	
કૃપા કરેજી ઉપર જગા ધારી.	અરી. ૧૮

વૃદ્ધીને સૃષ્ટીમાંથી મોકલશે;
 અણીબાલ કહે સૌનાં દુઃખ હરશે. અરી. ૧૯
 આશા રાખું છું પ્રભુ એટલી.
 પૃથ્વીમાં વૃદ્ધી કરશે જોઈએ તેટલી. અરી. ૨૦

દાહરો.

સૃષ્ટીમાં વૃદ્ધી કરે. માયું દિન રયાળ;
 પરમ ઇશ દાતારછો, બરિષ્ઠજન પ્રતિપાળ. ૧

લાવણી.

“જોરી મળી સાવરે ફીરળીન કપુ આના” એ રાગ.
 સંગત આગણીશ તેત્રીસની સાથે,
 વરસાદ વિના ધણી માઘવારી આલે. ૧
 ફડિયા ભાંગે એધાન મેઘુ બીધું.
 કાવસજી મંચેરજીએ કામ હાથ બીધું. ૨
 તે કોઈપણ ફડિયા ધણી ધર્મદાના;
 મંગાવ્યા મેહારથી ઘેલા દાણાના. ૩
 તે વખતમાં ફડિયા થયા નરમ;
 કાલસજી મંચેરજીની ધણી પડી શરમ, ૪
 બરિષ્ઠ ભાંગે આવીને પાકું જીવે;
 વધાણા વિના કરી હાથ હાથ રેવે. ૫

ધરખો લોકો મુન્ય સંકર કરતા;	૭
અન આપી પોડા ઘણુ કળી કરતા.	૮
સિપાઈ મુઝ્યા દાણા પોઠાને નાકે;	
વરસાદ વિના કેમ કરી અંન પાકે.	૭
માટી કેરી પુતળાં કરાને ફરતા;	
વાધરી લોકો ઘણા એગ પેટ ભરતા.	૮
અસાન વેઢુમી ઝીંદયા ઘણા લાવે,	
આપણુ આપણુ કરી ગુણુ આવે.	૯
તેયા લોકો મનમા નવ કાઇ પિઆર.	
વરસાદ ખરતે કરે વેઢુમ. ડાવે ભાર.	૧૦
થોડા દાણા આપ ને પાણી રેડે;	
વાધરી દાણા દેઈ આધે તરત છેડે.	૧૧
પણુ વરસાદતો નવ આંચો જરીએ,	
આલો આપણે ગળી રતુતા કરીએ.	૧૨
વરસાદ વરસાદ લોકો મુખ ભાજે;	
કરગત ઇશને વિનતો બહુ દાજે.	૧૩
વેઢેપુના લોકને વેઢેપાર નવ મુજે;	
વળી કાઇ તો જોષોને નાઈ પુછે.	૧૪
જોષાના દલાસા પડે છે એ ટાં;	
ખાંખ તણા પણ પાંચા જુઠ ગપોટા.	૧૫
પણુ પ્રભુ થયે રતુતિ પકા રાજ;	
એધ મામનો રહેરી ગગન ગાજ.	૧૬

બીલી બીલી પંથે સર્વે સુધી;
 કૃપાળુ કરશેજો કૃપા કરી વૃષ્ટી.
 અમરો જીવ પ્રાણી તણા સારા;
 વળી કાંચેરના ભરાઈ જશે કુપારા. ૧
 ધરો જગત રેલ હોલ જાણી;
 સર્વ પ્રકારનો પાકશે અહુ દાણી. ૧
 વળી દક્ષિણનો કુકાળ ધણી પાલે;
 કરગરો તુજને હાજ્યુ મણીલાળે. ૨૦

હુની ગીત છંદ.

દિલમાં ધડી ધડી ઘાટ અતિ ઉચ્ચાં વશ ધયા મહુ.
 જીનિયું કેમ જરૂર આકૃત આવી પડી જન ઉપર અહુ
 કણ તણો દેશ દેશ માહી ભાવ કુખદાયક થયો.
 કરશું કહોરે કેમ સંકટ જાએ નવ જરીએ સહો. ૧
 પડતી જુમ રાજનગર ભયભીત થયા સૌ નરનારીએ.
 કર્ષણ સૂકઈ જાય છે. અંધ પડી અનની ખારીએ;
 તુખ વૃષ્ટીનો ભારે પોકારો સોર એવો થઇ રહ્યો;
 કરશું કહોરે કેમ સંકટ જાએ નવ જરીએ મહો ૨
 વરસાદનો નધો વસંતો અતિ આકૃતનો આહુ નડી;
 જીવ આપતા નધી ધાન્ય જડતું એ પીડા પુણ્ય પડી.
 શાભજો વિનંતી આપતો અતિ દીન કુખ કુખી ગયો;
 કરશું કહોરે કેમ સંકટ જાએ નવ જરીએ મહો. ૩

(૮)

। જો રાજ તે પૂરેજ પાણી પડતો નથી;
 લગ્નના રંક આડે આંક કો કબી કેહુ કબી,
 પાણી મન ધારના અહો ઘણે કેમ ભયો ભયો;
 કહેા રે કેમ સંકટ ભાગ્યે નવ જરીએ શણી. ૪

દોહરો.

પો ન સંકટ ભાગ્યે જોઈ દીનનું કુ.ખ.
 મરે ઇશ વરસાદપા, ભાગ્યે જનની ભુખ. ૫
 ગરબી.

“પડવાની પડ પ્રીત ગનમત ભુલી રે” એ રાગની.
 વહી ગઈ વરસાદ રૂત વરસાદે ન આંચો રે,
 દાણા ઓધા વેચવાનો લાગ ફડીયાને ફાંચો રે. ૧
 થયું અમદાવાદ હુરાન પાકો બહુ પડતી રે,
 સીંડી રાહો કરી વિલાપ પોતે બહુ રડતી રે. ૨
 આવજીશુદ ઓથ રવીવારને દિન લોકો રે;
 છુટાવું દાણા પીઠ પડી એની પાકો રે ૩
 ઘણા લોકો નાઠા જામ હીમત તો હારી રે;
 રાજનગરમા પડી ખુમ નાઠા વહેપારી રે. ૪
 દરવાજાને પોળ ભડોળડ ભટકાવ્યા રે;
 અરે ભાઈ એમા તે શું ઘણે અટકાવ્યા રે. ૫
 ધરધરવા લાગ્યા લોક ગમા નરમ થયા રે;

સૌ વાણીને દ્વાર નિજમેડી માળગયારે.
 શું આશે આમકે આમ એમ વિચાર કરે
 વળી જોઈ રહે છે રતબ્ધ પાતે દીલ માહીડ
 કોઈ જાતા રસ્તામાં વળ્યા ત્યારી પાછારે.
 ઝલ્યા છે જોડા હાથ લેવાય પગે લ છારે.
 એમ થઈ રહી દોડા દોડ ફડીઆ પકડાયારે
 નાખીને કાચી જોલ ખૂપ સપડાવ્યારે.
 કર્યો સરકારે ખંદોખરન. વાંચેતી સોકારે;
 માંહેથી કાઢ્યા ખાહાર સોકના થોકારે.
 ઉભા રાખ્યાતા સિપાઈ પિઠાના નાંકામારે;
 કોઈ જાતાતા જોવા માટ હરખ હાંડામારે. ૧
 પૈસા આપતા તોય દાગુ નહી મળતારે;
 તેથી ગભરાઈને મન ખહાર નોકળતારે. ૧૨.
 આવ્યા ફોજદાર મામલતદાર શુરથી ધાઈરે;
 મુખ્યા હઠાવવાને લોક, ત્યારે સપાઈરે. ૧૩
 ધણાજન ગભરાયા મન, હવે શું કરશુંરે;
 હાથ હાથ કરી ચોકાર અન વિજી મરશુંરે. ૧૪
 કેટલાક નાઠા જાય પોતીયા લખડતારે,
 પડેને ઉભા થાય કોઈ ખડખડતારે.
 માલવારીની યુમ અખિલ શેહેરમાં
 અરે વૃદ્ધી વૃદ્ધ વિજી થાશે વસે
 શું આસે ગરિબ સોક દિ-

(૧૦)

૧ વહી જમ' માસ યે માસેરે. ૧૭

૧ જમદાર મેરુર કાંઈ જાયો

કલા આજ દિન નિભાયેરે. ૧૮

કહે માણીલાલ જીવતદાન આપારે,
જાયો દયાળ કુખ સો કાપારે. ૧૯

દેહ ગેરે.

ગુલામી કરી, અરજ લઈશ ઉરમાપ,
ધણા લાલચમા રહ્યા, શુ કહું તુજને આપ ૧

ગરબી.

રના ફકીરો મેરે કપા ફીલગીરો સદા મગનગા રનારે”

એ રાગ.

જાણુ થાયે જોણુ ન જાયે ફટ ફટ કેહે છે ફડિયારે;
નેન એકમાં ભાવ ઉતારે, સાકો ઉપર પડિયારે. આ. ૭૬.

૧ થારે જોણું ન જાશે મેધ વિના મેધવારીરે;

૨ રહું નથી કંઈ કેહેતા સર્વ વેપારીરે. આ. ૩

૧ ફરતી શું કરીએ અમા ભાઈરે,

૧ કાતી મળી ન એકે પાઈરે. આ. ૪

પામેલા પ્રખ્યાતીરે,

(૧૧)

ધન્ય ધન્ય કહું છે લોકો સર્વે આપે તો ધર્મીત
 ૧૧ીં પોતે ગરિબ આપે તને આપે દાણાં
 એવા તેતા ધરણી કહાયે ધર્મે ખરે નાણા
 હાલન લોક પલ્લ મદદ કરે છે જાણી ભુખ
 ગરિબ લોકને આપે છે વેહે આતુ કાઈ અંનર.
 કાંઈ રો દણી છુટે, તંગનાં જોઈ વેચાતા આ
 અરે ને કાજ ફેલા કરાને હો એવા કુકાળર.
 વરસાદ ના કાઠણ ભ.પાણુ મચ્છી લોકો ભાખે
 તેઆ અધોરા અધિક ધવાછે નવ કાંઈ આશા રાખેર.
 વેહેમી કર્ય પશુ કરેછે પરાં કહું શુ તેની વાતરે;
 વાધરી લોકને દાણા આપે દેની નામી જાતરે. આ
 જગત કર્યા જગત અનાચી હોતે તેા સંભાળર;
 કર્તો તાર ધાર્યે ધર્મે ભાખ્યુ માર્ગીલાલર. આ.

દોહડો.

વાગી કાર્ય કર્યા થકી, નવ આપે વરસાદ,
 ઈં વરસુતા કર્યા થકી, પામી વૃદ્ધી પ્રસાદ. ૧

સમાપ્ત

ઝાહર સ્વર.

~~સાંચી ૨૭ મે ૧૯૭૭~~

11 ચોપડી શહેર અમદાવાદમાં સારંગપુર તળી-
પાળમાં શેઠ મોતીલાલ ૧ હીરાભાઈના ઘર સામેના
માંથી ખનાવી પ્રસીધ્ધ કરનારની પાસેથી શેકડા
મળશે. આ શીવાય ખીજી ધાત્રી ચોપડીઓ
ની છે વળી હાલ મણીકાવ્ય નામની કવિતાકૃષ્ણ
ક ચોપડી ખનાવેલી છે તે આશરે માસ ૧૧ ની આંદર
માં ખાહાર પડશે.

તે ખરીદ કરવાની જો સાહેબાની 1/219 રૂ. 1
આંચે ઉપર લખેલા ટેકાણે અમાને આપીને મળવું.

તા 27 મગષ સને ૧૯૭૭.

(સહી) } મ૦ માણીલાલ હરીલાલ કર્તી.
 } 110 મુજબ લલુભાઈ પ્ર૦ કર્તી.

